

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
prezentate la 3 aprilie 2025¹

Cauza C-341/24

Duca di Salaparuta SpA
împotriva

Ministero dell'Agricoltura, della Sovranità Alimentare e delle Foreste,
Consorzio volontario di tutela dei vini DOC Salaparuta,
Baglio Gibellina Srl,
Madonna del Piraino Soc. coop. agricola,
Cantina Giacco Soc. coop. agricola,
cu participarea:
Botte di Vino di VH & C. Snc,
Baglio San Vito Srl, în lichidare,
Romeo Vini di CZ & C. Sas

[cerere de decizie preliminară formulată de Corte suprema di cassazione (Curtea de Casație, Italia)]

„Procedură preliminară – Organizarea comună a pieței vitivinicole – Vinuri de calitate produse în regiuni determinate (v.c.p.r.d.) – Regulamentul (CE) nr. 1493/1999 – Anexa VII litera F – Marcă anterioară renumită și notorie – Coexistența mai multor semne – Regulamentul (CE) nr. 1234/2007 – Aplicabilitate – Articolul 118s – Regimul tranzitoriu aplicabil v.c.p.r.d. – Protecție automată – Aprecierea anumitor principii generale în aplicarea literei F din anexa VII la Regulamentul (CE) nr. 1493/1999 – Articolul 48 din Regulamentul nr. 1493/1999 – Obligația ca descrierea și prezentarea vinului să nu fie eronate, să nu creeze confuzie și nici să nu inducă în eroare persoanele cărora li se adresează”

1. În litigiul care se află la originea prezentei trimiteri preliminare, Duca di Salaparuta SpA, titularul mai multor mărci de vinuri care conțin termenul „Salaparuta”, solicită constatarea nulității sau a nevalidității denumirii de origine „Salaparuta”, care protejează vinurile originare din podgoriile situate în această localitate siciliană.

2. Recunoașterea de către autoritățile italiene a denumirii „Salaparuta”, sub formula „denominazione di origine controllata” (DOC), a avut loc în 2006, când aceste autorități au decis să atribuie numele comunei Salaparuta (Italia) vinurilor de calitate produse pe teritoriul său.

¹ Limba originală: spaniolă.

3. În 2009, ca urmare a acestei recunoașteri naționale, Comisia Europeană a publicat denumirea de origine „Salaparuta” în lista vinurilor de calitate produse în regiuni determinate, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1493/1999². Denumirea a fost inclusă în registrul de denumiri de origine protejate (DOP) prevăzut în Regulamentul (CE) nr. 1234/2007³ și în Regulamentul (CE) nr. 479/2008⁴.

4. Duca di Salaparuta SpA consideră că denumirea de origine „Salaparuta” încalcă drepturile de proprietate industrială corespunzătoare propriilor sale mărci.

5. Instanțele italiene de prim grad de apel și de apel au respins cererea formulată de Duca di Salaparuta SpA. Aceasta din urmă a atacat hotărârea pronunțată în apel la Corte suprema di cassazione (Curtea de Casație, Italia), care, la rândul său, sesizează Curtea cu două întrebări preliminare, pentru ca, în esență, aceasta:

- să stabilească care sunt dispozițiile dreptului Uniunii aplicabile în speță. Instanța de trimitere dorește să se stabilească în special dacă și în ce termeni este aplicabil Regulamentul nr. 1493/1999;
- să stabilească, în ipoteza în care Regulamentul nr. 1493/1999 este aplicabil, dacă conflictul dintre o marcă renumită înregistrată deja și denumirea de origine ulterioară, care conține termenul omonim („Salaparuta”), poate fi soluționat pe baza principiului general conform căruia semnele distinctive nu trebuie să fie înșelătoare.

I. Cadrul juridic

A. Dreptul internațional

1. Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale⁵

6. Potrivit articolului 10 bis:

„(1) Țările Uniunii sunt obligate să asigure cetățenilor Uniunii o protecție efectivă împotriva concurenței neloiale.

(2) Constituie un act de concurență neloială orice act de concurență contrar practicilor cinstite în materie industrială sau comercială.

² Regulamentul Consiliului din 17 mai 1999 privind organizarea comună a pieței vitivinicole (JO 1999, L 179, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 28, p. 190).

³ Regulamentul Consiliului din 22 octombrie 2007 de instituire a unei organizări comune a piețelor agricole și privind dispoziții specifice referitoare la anumite produse agricole (Regulamentul unic OCP) (JO 2007, L 299, p. 1). Acest regulament a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 491/2009 al Consiliului din 25 mai 2009 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1234/2007 de instituire a unei organizări comune a piețelor agricole și privind dispoziții specifice referitoare la anumite produse agricole (Regulamentul unic OCP) (JO 2009, L 154, p. 1).

⁴ Regulamentul Consiliului din 29 aprilie 2008 privind organizarea comună a pieței vitivinicole, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1493/1999, a Regulamentului (CE) nr. 1782/2003, a Regulamentului (CE) nr. 1290/2005 și a Regulamentului (CE) nr. 3/2008 și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 2392/86 și a Regulamentului (CE) nr. 1493/1999 (JO 2008, L 148, p. 1).

⁵ Convenția pentru protecția proprietății industriale, semnată la Paris la 20 martie 1883, revizuită pentru ultima dată la Stockholm la 14 iulie 1967 și modificată la 28 septembrie 1979 (Culegere de Tratatate ale Națiunilor Unite, vol. 828, nr. 11851, p. 305), denumită în continuare „Convenția de la Paris”.

(3) Vor trebui să fie interzise mai ales:

1. orice fapte care sunt de natură să creeze, prin orice mijloc, o confuzie cu întreprinderea, produsele sau activitatea industrială sau comercială a unui concurent;
2. afirmațiile false, în exercitarea comerțului, care sunt de natură a discredita întreprinderea, produsele sau activitatea industrială sau comercială a unui concurent;
3. indicațiile sau afirmațiile a căror folosire, în exercitarea comerțului, este susceptibilă să inducă publicul în eroare cu privire la natura, modul de fabricație, caracteristicile, aptitudinea la întrebuințare sau cantitatea mărfurilor.”

*2. Aranjamentul de la Madrid din 14 aprilie 1891 privind sancționarea indicațiilor de proveniență false sau înșelătoare aplicate pe produse*⁶

7. Potrivit articolului 3 bis („Limitare teritorială”):

„Țările cărora li se aplică prezentul aranjament se angajează de asemenea să interzică utilizarea, în vânzarea, în prezentarea sau în oferta de produse, a oricăror indicații publicitare de natură să inducă publicul în eroare cu privire la originea produselor, prin plasarea lor pe etichete, anunțuri, facturi, cărți de vinuri, scrisori sau documente comerciale ori pe orice alt tip de comunicare comercială.”

*3. Acordul privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală*⁷

8. Articolul 22 („Protecția indicațiilor geografice”) prevede:

„(1) În sensul prezentului acord, prin indicații geografice se înțeleg indicațiile care servesc la identificarea unui produs ca fiind originar din teritoriul unui membru sau al unei regiuni ori localități din acest teritoriu, în cazurile în care o calitate, un renume sau o altă caracteristică a produsului poate fi atribuită în mod esențial acestei origini geografice.

(2) În ceea ce privește indicațiile geografice, membrii trebuie să prevadă mijloacele juridice care să permită părților interesate să împiedice:

- (a) utilizarea, în desemnarea sau prezentarea unui produs, a oricărui mijloc care indică sau sugerează că produsul în cauză este originar dintr-o regiune geografică alta decât locul adevărat de origine, într-un mod care să inducă publicul în eroare cu privire la originea geografică a produsului;

[...]”

⁶ Culegere de Tratatate ale Națiunilor Unite, vol. 828, nr. 11848, p. 163 (denumit în continuare „Aranjamentul de la Madrid”).

⁷ Denumit în continuare „Acordul ADPIC”. Acesta constituie anexa 1C la Acordul de instituire a Organizației Mondiale a Comerțului, semnat la Marrakech la 15 aprilie 1994 și aprobat prin Decizia 94/800/CE a Consiliului din 22 decembrie 1994 privind încheierea, în numele Comunității Europene, referitor la domeniile de competență sa, a acordurilor obținute în cadrul negocierilor comerciale multilaterale din Runda Uruguay (1986-1994) (JO 1994, L 336, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 10, p. 3).

B. Dreptul Uniunii

1. Regulamentul nr. 1493/1999

9. Articolul 48 prevede:

„Descrierea și prezentarea produselor menționate în prezentul regulament, precum și orice formă de publicitate pentru astfel de produse nu trebuie să fie eronate sau de natură să nască confuzie ori să inducă în eroare persoanele cărora li se adresează, în special în ceea ce privește:

- indicațiile prevăzute la articolul 47; această dispoziție se aplică chiar dacă sunt folosite într-o traducere sau dacă fac referire la proveniența efectivă sau dacă sunt însoțite de mențiuni cum ar fi: «gen», «tip», «metodă», «imitație», «marcă» sau alte mențiuni similare,
- proprietățile produselor și în special natura lor, compoziția, tăria alcoolică în volume, culoarea, originea sau proveniența, calitatea, soiurile de viță-de-vie, anul recoltei sau volumul nominal al recipientelor,

[...]”

10. Potrivit articolului 52:

„(1) Dacă un stat membru atribuie numele unei regiuni specifice pentru a denumi v.c.p.r.d. sau, dacă este cazul, un vin destinat să fie transformat într-un astfel de v.c.p.r.d., acest nume nu poate fi folosit pentru a denumi produse viticole care nu provin din această regiune și/sau pentru produse cărora acest nume nu le-a fost atribuit conform reglementărilor comunitare și naționale în vigoare. Situația este aceeași dacă un stat membru a folosit numele unei comune, a unei părți dintr-o comună sau a unei localități mici pentru a desemna un singur v.c.p.r.d., precum și, dacă este cazul, un vin destinat să fie transformat într-un astfel de v.c.p.r.d.

[...]”

11. Potrivit articolului 54:

„(1) «Vinurile de calitate produse în regiuni determinate» (v.c.p.r.d.) sunt acele vinuri care corespund dispozițiilor prezentului titlu și dispozițiilor comunitare și naționale adoptate în această privință.

[...]

(4) Statele membre transmit Comisiei lista cu v.c.p.r.d. pe care le recunosc, indicând pentru fiecare din aceste vinuri detalii privind dispozițiile naționale care reglementează producția și fabricarea lor.

(5) Comisia publică lista respectivă în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*, seria C.”

12. Anexa VII litera F punctul 2 al doilea și al treilea paragraf prevede:

„De asemenea, titularul unei cunoscute mărci comerciale înregistrate pentru un vin sau un must de struguri care conține cuvinte identice cu numele unei regiuni determinate sau cu numele unei unități geografice mai mici decât o regiune determinată, chiar dacă nu are dreptul la acest nume în temeiul punctului 1, poate să continue utilizarea denumirii în cazul în care aceasta corespunde identității titularului original sau a furnizorului original al denumirii, cu condiția ca înregistrarea mărcii să fi avut loc cu cel puțin 25 de ani înainte de recunoașterea oficială a numelui geografic respectiv de către statul membru producător în conformitate cu deciziile comunitare relevante în ceea ce privește vinurile de calitate produse într-o regiune determinată, iar marca să fi fost efectiv utilizată fără întrerupere.

Mărcile care [corespund] condițiilor prevăzute la primul și la al doilea paragraf nu pot fi invocate ca motiv împotriva folosirii numelor unităților geografice utilizate pentru descrierea unui v.c.p.r.d. sau a unui vin de masă.”

2. *Regulamentul nr. 1234/2007*

13. Articolul 118k („Motive de refuz al protecției”) prevede:

„[...]”

(2) O denumire nu poate fi protejată ca denumire de origine sau indicație geografică atunci când, având în vedere reputația sau notorietatea unei mărci, protecția este de natură să inducă în eroare consumatorul cu privire la identitatea reală a vinului în cauză.”

14. Articolul 118n („Registrul”) prevede:

„Comisia întocmește și ține la zi un registru electronic al denumirilor de origine protejate și al indicațiilor geografice protejate pentru vinuri, care este accesibil publicului.”

15. Articolul 118r („Anularea”) prevede:

„În cazul în care respectarea caietului de sarcini corespondent nu mai este asigurată, Comisia poate decide, în conformitate cu procedura menționată la articolul 195 alineatul (4), din inițiativă proprie sau la cererea motivată corespunzător a unui stat membru, a unei țări terțe sau a unei persoane fizice sau juridice având un interes legitim, anularea protecției acordate unei denumiri de origine sau unei indicații geografice.

[...]”

16. Articolul 118s („Denumiri de vinuri protejate în prezent”) prevede:

„(1) Denumirile de vinuri protejate în conformitate cu articolele 51 și 54 din Regulamentul (CE) nr. 1493/1999 și cu articolul 28 din Regulamentul (CE) nr. 753/2002 al Comisiei din 29 aprilie 2002 de stabilire a anumitor norme de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1493/1999 al Consiliului în ceea ce privește descrierea, denumirea, prezentarea și protejarea anumitor produse vitivinicole sunt protejate automat în temeiul prezentului regulament. Comisia le înscrie în registrul prevăzut la articolul 118n din prezentul regulament.

(2) În ceea ce privește denumirile de vinuri protejate menționate la alineatul (1), statele membre transmit Comisiei:

(a) dosarele tehnice menționate la articolul 118c alineatul (1);

(b) deciziile naționale de aprobare.

(3) Denumirile menționate la alineatul (1) pentru care informațiile menționate la alineatul (2) nu sunt prezentate până la 31 decembrie 2011 pierd protecția în temeiul prezentului regulament. Comisia ia măsurile administrative necesare pentru a radia aceste denumiri din registrul prevăzut la articolul 118n.

(4) Articolul 118r nu se aplică în cazul denumirilor de vinuri protejate menționate la alineatul (1).

Comisia poate decide, până la 31 decembrie 2014, din inițiativă proprie și în conformitate cu procedura menționată la articolul 195 alineatul (4), anularea protecției denumirilor de vinuri protejate menționate la alineatul (1), dacă acestea nu întrunesc condițiile prevăzute la articolul 118b.”

3. *Regulamentul nr. 479/2008*

17. Articolul 43 („Motive de refuz al protecției”) prevede:

„[...]”

(2) O denumire nu poate fi protejată ca denumire de origine sau indicație geografică atunci când, având în vedere reputația și notorietatea unei mărci, protecția este de natură să inducă în eroare consumatorul cu privire la identitatea reală a vinului în cauză.”

18. Articolul 46 („Registrul”) prevede:

„Comisia constituie și ține la zi un registru electronic al denumirilor de origine protejate și al indicațiilor geografice protejate pentru vinuri care este accesibil publicului.”⁸

19. Articolul 50 („Anularea”) prevede:

„În cazul în care respectarea specificațiilor corespunzătoare ale produsului nu este asigurată, se poate decide, în conformitate cu procedura menționată la articolul 113 alineatul (2), la inițiativa Comisiei sau la cererea motivată corespunzător a unui stat membru, a unei țări terțe sau a unei persoane fizice sau juridice având un interes legitim, anularea protecției acordate unei denumiri de origine sau unei indicații geografice.

[...]”

⁸ Acest articol trebuie coroborat cu articolul 18 din Regulamentul (CE) nr. 607/2009 al Comisiei din 14 iulie 2009 de stabilire a unor norme de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 479/2008 al Consiliului în ceea ce privește denumirile de origine protejate și indicațiile geografice protejate, mențiunile tradiționale, etichetarea și prezentarea anumitor produse vitivinicole (JO 2009, L 193, p. 60), care a intrat în vigoare la 1 august 2009 și care reprezintă temeiul juridic pentru crearea registrului „E-Bacchus” [a se vedea considerentul (8) al Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 314/2012 al Comisiei din 12 aprilie 2012 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 555/2008 și a Regulamentului (CE) nr. 436/2009 în ceea ce privește documentele de însoțire a transportului de produse vitivinicole, precum și registrele care trebuie păstrate în sectorul vitivinicol (JO 2012, L 103, p. 21)].

20. Articolul 51 („Denumiri de vinuri protejate în prezent”) prevede:

„(1) Denumirile de vinuri protejate în conformitate cu articolele 51 și 54 din Regulamentul (CE) nr. 1493/1999 și cu articolul 28 din Regulamentul (CE) nr. 753/2002 sunt protejate automat în temeiul prezentului regulament. Comisia le înscrie în registrul prevăzut la articolul 46 din prezentul regulament.

(2) În ceea ce privește denumirile de vinuri protejate menționate la alineatul (1), statele membre transmit Comisiei:

(a) dosarele tehnice menționate la articolul 35 alineatul (1);

(b) deciziile naționale de aprobare.

(3) Denumirile menționate la alineatul (1) pentru care informațiile menționate la alineatul (2) nu sunt prezentate până la 31 decembrie 2011 pierd protecția în temeiul prezentului regulament. Comisia ia măsurile necesare pentru a radia aceste denumiri din registrul prevăzut la articolul 46.

(4) Articolul 50 nu se aplică în cazul denumirilor de vinuri protejate menționate la alineatul (1).

Se poate decide, până la 31 decembrie 2014, la inițiativa Comisiei și în conformitate cu procedura menționată la articolul 113 alineatul (2), anularea protecției denumirilor de vinuri protejate menționate la alineatul (1), dacă acestea nu întrunesc condițiile prevăzute la articolul 34.”

21. Potrivit articolului 129 („Intrarea în vigoare și aplicabilitatea”):

„(1) Prezentul regulament intră în vigoare în a șaptea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

(2) Se aplică de la 1 august 2008, cu următoarele excepții:

[...]

(e) titlul III capitolele II, III, IV, V și VI, articolele 108, 111 și 112, precum și dispozițiile corespunzătoare în special din anexele relevante se aplică de la 1 august 2009, cu excepția cazului în care există dispoziții contrare prevăzute de regulamentul care urmează să fie adoptat în conformitate cu procedura menționată la articolul 113 alineatul (1).

[...]”

4. Regulamentul nr. 491/2009

22. Articolul 1 introduce anumite modificări la Regulamentul nr. 1234/2007 (transcrise, în măsura în care prezintă relevanță în prezenta cauză, la punctele anterioare din prezentele concluzii)⁹.

⁹ În esență, dispozițiile incluse în Regulamentul (UE) nr. 1234/2007 au fost preluate de Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului (JO 2013, L 347, p. 671), care nu este relevant *ratione temporis* pentru soluționarea prezentului litigiu.

23. Articolul 3 („Abrogări și continuarea aplicabilității pe perioada de tranziție”) prevede:

„(1) [...] Regulamentul (CE) nr. 479/2008 se abrogă.

Trimiterile la regulamentul abrogat se interpretează ca trimiteri la Regulamentul (CE) nr. 1234/2007 și se citesc în conformitate cu tabelul de corespondență din anexa XXII la respectivul regulament.

[...]”

24. Articolul 4 („Intrarea în vigoare”) prevede:

„Prezentul regulament intră în vigoare în a șaptea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Se aplică începând cu 1 august 2009.”

II. Situația de fapt, litigiul și întrebările preliminare

25. La 13 iulie 1989, marca „Salaparuta” a fost înregistrată ca marcă națională (nr. 511337). La 25 octombrie 2000, „Salaparuta” a fost de asemenea înregistrată ca marcă UE (verbală) pentru produse din clasa 33 din Clasificarea de la Nisa (băuturi alcoolice)¹⁰.

26. Pentru a desemna vinurile produse pe bază de struguri cultivați în podgoriile din comuna siciliană Salaparuta, Decretul din 8 februarie 2006¹¹ a recunoscut, la nivel național, denumirea de origine controlată (DOC) „Salaparuta”.

27. DOC Salaparuta a fost transmisă Comisiei care, cu efect de la 31 iulie 2009, a publicat-o în lista vinurilor de calitate produse în regiuni determinate, inserată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* din 8 august 2009¹².

28. Lista menționată, publicată în conformitate cu articolul 54 alineatele (4) și (5) din Regulamentul nr. 1493/1999, stabilește ca dată a actului juridic a statului membru (Italia) 8 februarie 2006.

29. Această publicare a servit drept bază pentru denumirea de origine protejată (DOP) „Salaparuta PDO-IT-A0795” în conformitate cu sistemul unitar european instituit prin Regulamentul nr. 1234/2007¹³.

¹⁰ Potrivit Duca di Salaparuta SpA, marca națională a fost în vigoare până în anul 2009, iar cea europeană este deocamdată în vigoare până la 7 septembrie 2029 (punctul 4 din observațiile sale scrise).

¹¹ Decretul – Riconoscimento della denominazione di origine controllata dei vini „Salaparuta” e approvazione del relativo disciplinare di produzione (Recunoașterea denumirii de origine controlată a vinurilor „Salaparuta” și aprobarea caietului de sarcini corespunzător) din 8 februarie 2006 (GURI nr. 42 din 20 februarie 2006, p. 34, denumit în continuare „Decretul din 8 februarie 2006”).

¹² JO 2009, C 187, p. 1.

¹³ DOP Salaparuta PDO-IT-A0795 a fost înregistrată în baza de date electronică „E-Bacchus” și figurează ca atare în baza de date electronică „eAmbrosia”, data înregistrării fiind 8 august 2009 (<https://ec.europa.eu/agriculture/eambrosia/geographical-indications-register/>).

30. La 8 februarie 2016, Duca di Salaparuta SpA a introdus o acțiune la Tribunale di Milano (Tribunalul din Milano, Italia), în care a solicitat printre altele constatarea nulității sau a nevalidității înregistrării DOP „Salaparuta PDO-IT-A0795”, precum și, dacă este cazul, a denumirii de origine națională recunoscută ca DOP prin Decretul din 8 februarie 2006.

31. Potrivit reclamantei, denumirea este înșelătoare sau solicitată cu rea-credință și, în orice caz, interferează cu marca anterioară „Salaparuta”.

32. Prin hotărârea din 16 februarie 2021, instanța de prim grad de jurisdicție a respins cererea pentru motivul că dreptul Uniunii (Regulamentul nr. 1493/1999) în vigoare la momentul recunoașterii naționale a DOP „Salaparuta” nu prevedea posibilitatea constatării nulității „DOP Salaparuta PDO-IT-A0795” în cazul în care o marcă anterioară era renumită.

33. Duca di Salaparuta SpA a declarat apel împotriva hotărârii de primă instanță la Corte d'appello di Milano (Curtea de Apel din Milano, Italia) care, prin hotărârea din 5 mai 2023, a confirmat hotărârea pronunțată în primă instanță.

34. Corte d'appello di Milano (Curtea de Apel din Milano):

- a confirmat aplicabilitatea dispozițiilor menționate la litera F din anexa VII la Regulamentul nr. 1493/1999, conform cărora denumirea de origine prevalează asupra mărcii anterioare;
- a constatat aplicabilitatea dispoziției tranzitorii prevăzute la articolul 51 din Regulamentul nr. 479/2008, potrivit căreia denumirile de vinuri protejate deja în conformitate cu articolul 54 din Regulamentul nr. 1493/1999 sunt protejate automat la nivelul Uniunii Europene.

35. Duca di Salaparuta SpA a formulat recurs împotriva hotărârii din 5 mai 2023 la Corte suprema di cassazione (Curtea de Casație), care sesizează Curtea cu următoarele întrebări preliminare:

„1) [...] [Î]nregistrările DOP-IGP [(indicație geografică protejată)], în sectorul vitivinicol, ale denumirilor preexistente Regulamentului nr. 1234/2007, înlocuit ulterior prin Regulamentul nr. 1308/2013, precum, în special, DOP «Salaparuta» PDO-IT-A0795 din 8 august 2009, sunt supuse, în ceea ce privește impedimentul determinat de o marcă anterioară care, prin notorietate și reputație, ar face ca DOP-IGP în cauză să devină înșelătoare («protecția este de natură să inducă în eroare consumatorul cu privire la identitatea reală a vinului în cauză»), articolului 43 [alineatul (2)] din Regulamentul (CE) nr. 479/2008, respectiv [articolului] 118k din Regulamentul nr. 1234/2007 (ulterior articolul 101 [alineatul (2)] din Regulamentul nr. [1308]/2013), care exclude protecția DOP sau a IGP atunci când denumirea în cauză ar putea induce în eroare consumatorul «având în vedere reputația și notorietatea unei mărci» sau norma menționată nu este aplicabilă denumirilor care beneficiau deja de protecție națională înainte de înregistrarea unitară la nivel european, în conformitate cu principiul certitudinii juridice (Hotărârea din 22 decembrie 2010, Bavaria, C-120/08, EU:C:2010:798), potrivit căruia o situație de fapt trebuie apreciată în mod obișnuit și în lipsa unor dispoziții exprese contrare în lumina normelor de drept aflate în vigoare la momentul la care aceasta s-a produs, cu consecința aplicării reglementării anterioare, prevăzută de Regulamentul (CE) nr. 1493/1999, și a soluționării conflictului dintre denumirea de origine și marca anterioară pe baza celor prevăzute de această reglementare la litera F [punctul] 2 litera (b) din anexa VII la regulamentul menționat?

- 2) Dacă se confirmă, pe baza răspunsului la prima întrebare, necesitatea aplicării, la situația de fapt din prezenta cauză, a Regulamentului nr. 1493/1999, [...] reglementarea prevăzută la litera F din anexa [VII] la Regulamentul nr. 1493/1999, care are ca obiect soluționarea conflictului dintre o marcă înregistrată pentru un vin sau un must de struguri care este identică cu denumirile de origine sau cu indicațiile geografice protejate ale unui vin, epuizează toate ipotezele de coexistență a diferitelor semne și de protejare a denumirilor de vinuri sau rămâne, în orice caz, o ipoteză de nevaliditate sau de neprotejare a DOP sau a IGP ulterioare, în cazul în care indicația geografică poate induce în eroare publicul cu privire la identitatea reală a vinului având în vedere reputația unei mărci anterioare, în temeiul principiului general al caracterului neînșelător al semnelor distinctive?”

III. Procedura în fața Curții

36. Cererea de decizie preliminară a fost înregistrată la Curte la 8 mai 2024.
37. Au prezentat observații scrise Duca di Salaparuta SpA, Consorzio volontario di tutela dei vini DOC Salaparuta împreună cu Madonna del Piraino Soc. coop. agricola și cu Baglio Gibellina Srl, guvernele italian și portughez, precum și Comisia.
38. Curtea nu a considerat necesară desfășurarea unei ședințe.

IV. Analiză

A. Prima întrebare preliminară

39. Instanța de trimitere dorește să se stabilească în esență dacă înregistrarea denumirii „Salaparuta”, realizată la nivel național (ca DOC) în anul 2006 și la nivelul Uniunii (ca DOP) în anul 2009, este reglementată de Regulamentul nr. 1493/1999 sau de dreptul Uniunii aplicabil de la 1 august 2009 (cu consecințele care decurg din fiecare opțiune).

1. Excepții preliminare

40. Guvernul italian formulează două „excepții preliminare” la această întrebare: a) instanța națională nu este competentă „să verifice validitatea înregistrării europene a DOP” și b) recunoașterea denumirii „Salaparuta”, conferită la nivel național în anul 2006, nu a fost contestată de Duca di Salaparuta SpA la momentul respectiv¹⁴.
41. Niciuna dintre aceste două excepții nu determină inadmisibilitatea trimiterii preliminare. Cu privire la prima, amintim că, în procedura de cerere de decizie preliminară, conturarea întrebărilor este de competența instanței de trimitere, iar nu a părților la litigiu¹⁵. În prezenta cauză, fiind cert că numai Curtea poate constata nulitatea unui act al instituțiilor Uniunii, instanța *a quo* nu solicită Curții o astfel de constatare, ci pur și simplu să stabilească cadrul juridic aplicabil *ratione temporis* litigiului, pentru a putea deduce din acesta consecințele.

¹⁴ Punctele 27 și 28 din observațiile scrise ale guvernului italian.

¹⁵ Hotărârea din 16 iulie 2015, Diageo Brands (C-681/13, EU:C:2015:471), punctul 59, și Hotărârea din 12 februarie 2008, Kempter (C-2/06, EU:C:2008:78), punctul 42.

42. În ceea ce privește a doua „excepție preliminară” a guvernului italian, revine instanței de trimitere sarcina de a evalua relevanța pe care o are asupra litigiului principal necontestarea (între 2006 și 2016) de către Duca di Salaparuta SpA a recunoașterii denumirii „Salaparuta” fie ca DOC, fie ca DOP. La acest aspect ne vom referi mai târziu.

2. Reglementarea aplicabilă

43. Duca di Salaparuta SpA susține că reglementarea ulterioară Regulamentului nr. 1493/1999 este relevantă în speță. În opinia sa, ținând seama de faptul că conflictul dintre marca „Salaparuta” și denumirea omonimă a avut loc în perioada cuprinsă între 13 iunie 2008 (data intrării în vigoare a Regulamentului nr. 479/2008) și 8 august 2009 (data înregistrării DOP „Salaparuta” la nivelul Uniunii), trebuie să se aplice Regulamentul nr. 479/2008, înlocuit de la 1 august 2009 de dispozițiile incluse în Regulamentul nr. 1234/2007 (în conformitate cu modificarea introdusă prin Regulamentul nr. 491/2009)¹⁶.

44. Trebuie totuși să se facă distincție între intrarea în vigoare și aplicabilitatea normelor:

- potrivit articolului 129 din Regulamentul nr. 479/2008, acesta a intrat în vigoare în a șaptea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Cu toate acestea, același articol prevede că dispozițiile cuprinse la titlul III capitolele III și IV se aplică de la 1 august 2009. Tocmai acestea sunt elementele-cheie în litigiu;
- situația este aceeași în privința Regulamentului nr. 491/2009, al cărui articol 4 stabilea intrarea sa în vigoare în a șaptea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, însă acesta urma să se aplice începând cu 1 august 2009.

45. Prin urmare, legiuitorul Uniunii a evitat în mod deliberat crearea unei suprapunerii de reglementări și a fixat 1 august 2009 ca dată de punere în aplicare efectivă a modificării legislative.

46. Pornind de la această premisă, expunerea noastră se va desfășura în două etape, pentru a analiza:

- raportul dintre marca „Salaparuta” și denumirea omonimă sub regimul Regulamentului nr. 1493/1999;
- relevanța asupra recunoașterii denumirii „Salaparuta” a reglementării instituite prin Regulamentul nr. 479/2008, care va fi în cele din urmă inclusă în Regulamentul nr. 1234/2007, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 491/2009.

3. Vinuri de calitate produse în regiuni determinate în sistemul Regulamentului nr. 1493/1999

47. „Vinuri de calitate produse în regiuni determinate” sau „v.c.p.r.d.” sunt acele „vinuri care corespund dispozițiilor prezentului titlu și dispozițiilor comunitare și naționale adoptate în această privință” [articolul 54 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1493/1999].

¹⁶ În acest sens, punctul 18 ultimul paragraf, punctul 20 a treia liniuță primul și al doilea paragraf și punctul 22 din observațiile sale scrise.

48. Articolul 54 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1493/1999 prevede că statele membre transmit Comisiei lista cu v.c.p.r.d. pe care le recunosc, indicând pentru fiecare dintre aceste vinuri detalii privind dispozițiile naționale care reglementează producția și fabricarea lor¹⁷. Articolul 54 alineatul (5) prevede obligația Comisiei de a publica lista respectivă în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, seria C.

49. Prin urmare, această reglementare: a) conferea statelor membre, sub rezerva condițiilor prevăzute în Regulamentul nr. 1493/1999, responsabilitatea adoptării dispozițiilor privind producția de v.c.p.r.d., precum și competența recunoașterii vinurilor lor ca v.c.p.r.d. și b) atribuia Comisiei sarcina de a publica lista de v.c.p.r.d. în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, odată acestea recunoscute la nivel național.

4. Situația mărcilor preexistente

50. Dacă un stat membru atribuie numele unei regiuni specifice unui v.c.p.r.d., articolul 52 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1493/1999 instituie o regulă generală care protejează în mod ferm denumirea geografică împotriva oricărui alt semn, chiar dacă este vorba despre un semn anterior.

51. Astfel, potrivit articolului 52 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1493/1999, numele regiunii în care este produs v.c.p.r.d. „nu poate fi folosit pentru a denumi produse viticole care nu provin din această regiune și/sau pentru produse cărora acest nume nu le-a fost atribuit conform reglementărilor comunitare și naționale în vigoare”¹⁸.

52. Rigurozitatea acestei reguli este atenuată, în ceea ce privește mărcile preexistente, numai de nuanțarea care apare la litera F punctul 2 al doilea paragraf din anexa VII la Regulamentul nr. 1493/1999: „titularul unei cunoscute mărci comerciale înregistrate pentru un vin [...] care conține cuvinte identice cu numele unei regiuni determinate” poate „să continue utilizarea denumirii” dacă îndeplinește condițiile (în special în ceea ce privește durata și utilizarea)¹⁹ prevăzute de această dispoziție.

53. Litera F punctul 2 al doilea paragraf din anexa VII la Regulamentul nr. 1493/1999 instituie așadar o excepție limitată, autorizând coexistența denumirii de v.c.p.r.d. cu mărci anterioare care îndeplinesc anumite cerințe de calitate, chiar dacă acestea conțin cuvinte identice cu numele unității geografice.

54. Întinderea acestei coexistențe este, subliniem din nou, limitată. În plus, în conformitate cu anexa VII litera F punctul 2 ultimul paragraf, „[m]ărcile care [corespund] condițiilor prevăzute la primul și al doilea paragraf nu pot fi invocate ca motiv împotriva folosirii numelor unităților geografice utilizate pentru descrierea unui v.c.p.r.d. [...]”.

¹⁷ Articolele 55 și 57 din Regulamentul nr. 1493/1999 stabilesc caracteristicile necesare și, respectiv, complementare pe care trebuie să se întemeieze dispozițiile (naționale) privind producția de v.c.p.r.d.

¹⁸ Situația ar fi aceeași dacă statul membru a atribuit numele unei comune sau a unei părți dintr-o comună.

¹⁹ „[C]u condiția ca înregistrarea mărcii să fi avut loc cu cel puțin 25 de ani înainte de recunoașterea oficială a numelui geografic respectiv de către statul membru producător în conformitate cu deciziile comunitare relevante în ceea ce privește vinurile de calitate produse într-o regiune determinată, iar marca să fi fost efectiv utilizată fără întrerupere”.

5. Aplicabilitatea Regulamentului nr. 1493/1999 în acest litigiu

55. Procedura de recunoaștere a DOC „Salaparuta”, care s-a încheiat la nivel național cu Decretul din 8 februarie 2006, s-a desfășurat în întregime în perioada de aplicare a Regulamentului nr. 1493/1999.

56. După cum am menționat, reglementarea ulterioară, care decurge din Regulamentul nr. 479/2008, a devenit aplicabilă la 1 august 2009.

57. Publicarea de către Comisie a denumirii „Salaparuta” ca v.c.p.r.d., „în temeiul articolului 54 alineatul (4) din Regulamentul [...] nr. 1493/1999”, „reflectă situația la 31 iulie 2009”, o zi înainte de aplicarea noilor regulamente²⁰. La aceeași dată produce efecte DOP „Salaparuta PDO-IT-A0795”.

58. Din aceste elemente rezultă (cu excepția cazului în care legislația ulterioară ar avea efect retroactiv²¹, aspect asupra căruia ne vom pronunța ulterior), că atât procedura de recunoaștere națională a DOC „Salaparuta”, cât și transmiterea sa Comisiei de către autoritățile italiene și publicarea subsecventă de către Comisie a listei menționate erau reglementate în întregime de Regulamentul nr. 1493/1999. Această procedură s-a încheiat înainte ca noua reglementare să fie aplicabilă.

59. Dintre cele două ipoteze pe care instanța de trimitere le enunță la prima întrebare preliminară trebuie, prin urmare, să se opteze pentru a doua, și anume cea în care se susține „[...] aplic[area] reglementării anterioare, prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1493/1999 și [...] soluțion[area] conflictului dintre denumirea de origine și marca anterioară pe baza celor prevăzute de această reglementare la litera F [punctul] 2 litera (b) din anexa VII la regulamentul menționat”. Această apreciere este împărtășită de toate părțile (cu excepția Duca di Salaparuta SpA) și de guvernele care au participat la procedura preliminară, precum și de Comisie.

6. Incidența reglementării ulterioare

60. Considerațiile precedente sunt suficiente pentru a răspunde la prima întrebare preliminară, astfel cum aceasta este formulată de instanța de trimitere. Cu toate acestea, considerăm că este necesar să adăugăm unele aprecieri cu privire la incidența sistemului instituit odată ce noul cadru de reglementare a devenit aplicabil.

61. În acest cadru normativ nou, regimul care stabilește raportul dintre denumirile de origine și mărcile anterioare suferă o modificare semnificativă, pe care o invocă, în mod logic, Duca di Salaparuta SpA.

²⁰ A se vedea JO 2009, C 187, p. 1.

²¹ În această privință, instanța de trimitere citează, ca exemplu de respectare a principiului securității juridice, Hotărârea din 22 decembrie 2010, Bavaria (C-120/08, EU:C:2010:798), care viza de asemenea un conflict între o denumire geografică și o marcă anterioară. La punctul 40 din aceasta, Curtea a statuat că: „principiul securității juridice se opune posibilității ca punctul de pornire al întinderii în timp a unui act al Uniunii să fie stabilit la o dată anterioară publicării acestuia; cu titlu excepțional, situația poate fi diferită dacă obiectivul care trebuie atins impune acest lucru și dacă încrederea legitimă a persoanelor interesate este respectată în mod corespunzător. În această privință, în vederea garantării respectării principiului securității juridice și al protecției încrederii legitime, normele de drept substanțial al Uniunii trebuie interpretate în sensul că nu au în vedere situații existente anterior intrării lor în vigoare decât în măsura în care rezultă în mod clar din formularea, finalitatea și economia acestora că trebuie să le fie atribuit un asemenea efect”.

62. Astfel, potrivit articolului 118k alineatul (2) din Regulamentul nr. 1234/2007, o denumire nu poate fi protejată ca denumire de origine atunci când, având în vedere reputația și notorietatea unei mărci, protecția este de natură să inducă în eroare consumatorul cu privire la identitatea reală a vinului în cauză²².

63. Dacă această (nouă) reglementare ar fi fost aplicabilă *ratione temporis* prezentului litigiu, iar Duca di Salaparuta SpA ar fi invocat-o la momentul potrivit pentru a contesta DOC „Salaparuta” și DOP „Salaparuta PDO-IT-A0795”, instanța competentă să soluționeze o astfel de acțiune ar fi trebuit să se pronunțe: a) dacă marca „Salaparuta” avea reputație și notorietate și b) dacă coexistența între această marcă și denumirea omonimă inducea în eroare consumatorul cu privire la identitatea reală a vinului.

64. Însă acest nou „regim” respectă în mod expres denumirile de vinuri protejate până la acel moment în temeiul articolelor 51 și 54 din Regulamentul nr. 1493/1999. Legiuitorul european a stabilit ca v.c.p.r.d. naționale să fie „protejate automat” în temeiul noii reglementări²³.

65. La această protecție automată fac trimitere considerentul (36) al Regulamentului nr. 479/2008 și jurisprudența Curții privind denumirile de vinuri în vigoare înainte de 1 august 2009 (așa cum a fost cazul denumirii „Salaparuta”)²⁴.

66. În concluzie, regula de la articolul 118k alineatul (2) din Regulamentul nr. 1234/2007 nu poate fi invocată împotriva denumirilor de vinuri protejate înainte de 1 august 2009 de dreptul intern și la nivelul Uniunii în temeiul Regulamentului nr. 1493/1999.

B. A doua întrebare preliminară

67. Instanța de trimitere formulează a doua întrebare preliminară pentru ipoteza în care (așa cum susținem) răspunsul la prima întrebare ar admite „necesitatea aplicării” la situația de fapt din prezenta cauză a Regulamentului nr. 1493/1999.

68. În acest caz, instanța *a quo* dorește să se stabilească dacă „reglementarea” prevăzută la litera F punctul 2 al doilea paragraf din anexa VII la Regulamentul nr. 1493/1999 „[...] epuizează toate ipotezele de coexistență a diferitelor semne și de protejare a denumirilor de vinuri sau rămâne, în orice caz, o ipoteză de nevaliditate sau de neprotejare a DOP sau a IGP ulterioare, în cazul în care indicația geografică poate induce în eroare publicul cu privire la identitatea reală a vinului având în vedere reputația unei mărci anterioare, în temeiul principiului general al caracterului neînșelător al semnelor distinctive”.

²² O formulare similară a fost utilizată de Regulamentul (CEE) nr. 2081/92 al Consiliului din 14 iulie 1992 privind protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine ale produselor agricole și alimentare (JO 1992, L 208, p. 1), care, la articolul 14 alineatul (3) prevedea că „[o] denumire de origine sau o indicație geografică nu se înregistrează atunci când, având în vedere renumele mărcii, notorietatea și durata de utilizare a acesteia, înregistrarea este de natură să inducă în eroare consumatorul cu privire la originea adevărată a produsului”. Însă, potrivit articolului 1 alineatul (1) al doilea paragraf din acesta, „prezentul regulament nu se aplică produselor care fac parte din sectorul vitivinicol și nici băuturilor spirtoase”.

²³ Articolul 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 479/2008 (care este în esență similar cu articolul 118s din Regulamentul nr. 1234/2007: „Denumirile de vinuri protejate în conformitate cu articolele 51 și 54 din Regulamentul (CE) nr. 1493/1999 [...] sunt protejate automat în temeiul prezentului regulament. Comisia le înscrie în registrul prevăzut la articolul 46 din prezentul regulament”.

²⁴ Hotărârea din 13 februarie 2014, Ungaria/Comisia (C-31/13 P, EU:C:2014:70), punctul 58: „[...] sistemul tranzitoriu prevăzut la articolul 118s din Regulamentul nr. 1234/2007 a fost instituit în scopul de a menține, din motive de securitate juridică, protecția denumirilor de vinuri deja protejate până la data de 1 august 2009 în dreptul intern și, prin urmare, la nivelul Uniunii în temeiul Regulamentului nr. 1493/1999. Modul de redactare a articolului 118s alineatul (1) din Regulamentul nr. 1234/2007 confirmă acest obiectiv prin faptul că prevede că respectivele denumiri de vinuri sunt «protejate automat în temeiul prezentului regulament» [...]”.

69. „Principiul general” al „caracterului neînșelător al semnelor distinctive” este dedus de instanța de trimitere din dispozițiile dreptului Uniunii, altele decât Regulamentul nr. 1493/1999²⁵, precum și din acordurile internaționale la care Duca di Salaparuta SpA face trimitere în recurs²⁶.

70. Or, nu este necesar să se facă apel la un *principiu general* atunci când materializarea (sau „pozitivarea”) acestuia a fost încorporată în norma a cărei aplicare va stabili soarta litigiului.

71. Aceasta este situația în cazul Regulamentului nr. 1493/1999. Articolul 48 din acesta, invocat în repetate rânduri de Duca di Salaparuta SpA²⁷, prevede că „[d]escrerea și prezentarea produselor menționate în prezentul regulament, precum și orice formă de publicitate pentru astfel de produse nu trebuie să fie eronate sau de natură să nască confuzie ori să inducă în eroare persoanele cărora li se adresează [...]”.

72. Prin urmare, considerăm că nu este necesar să recurgem la alte dispoziții ale dreptului Uniunii sau la instrumente internaționale pentru a aplica „principiul general”, în măsura în care Regulamentul nr. 1493/1999 însuși (dispoziția concretă aplicabilă în speță) l-a încorporat deja²⁸.

73. Acestea fiind spuse, considerăm că recurgerea la principiul general menționat nu poate fi admisă pentru scopurile pertinente în prezenta cauză.

74. În primul rând, același legiuitor care transpune acest principiu la articolul 48 din Regulamentul nr. 1493/1999 îl nuanțează la articolul 52 din acesta și la anexa VII litera F punctul 2 al doilea și al treilea paragraf. Această nuanțare îi permite, pe de o parte, să recunoască supremația intereselor *publice* care stau la baza aprobării denumirilor geografice care identifică un vin ca provenind dintr-un anumit teritoriu și, pe de altă parte, să respecte interesele *private* ale titularilor anumitor mărci preexistente care conțin cuvinte identice cu numele teritoriului respectiv. Punctul de echilibru la care ajunge în acest mod Regulamentul nr. 1493/1999 ni se pare rezonabil.

75. În al doilea rând, dacă este vorba despre evitarea inducerii în eroare a persoanelor cărora li se adresează mărcile și denumirile de origine, argumentul riscului de confuzie se poate întoarce împotriva titularului mărcii atunci când, așa cum este cazul în speță, marca identifică vinurile sale cu toponimul teritoriului („Salaparuta”) unde titularul însuși recunoaște că nu le cultivă²⁹.

²⁵ În special din articolul 14 din Regulamentul nr. 2081/92, din articolele 43 și 44 din Regulamentul nr. 479/2008 și din articolul 2 din Directiva 2000/13/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 martie 2000 privind apropierea legislațiilor statelor membre referitoare la etichetarea și prezentarea produselor alimentare, precum și la publicitatea acestora (JO 2000, L 109, p. 29, Ediție specială, 15/vol. 6, p. 9). Această din urmă directivă a fost abrogată, începând cu 13 decembrie 2014, în temeiul articolului 53 din Regulamentul (UE) nr. 1169/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1924/2006 și (CE) nr. 1925/2006 ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivei 87/250/CEE a Comisiei, a Directivei 90/496/CEE a Consiliului, a Directivei 1999/10/CE a Comisiei, a Directivei 2000/13/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a Directivelor 2002/67/CE și 2008/5/CE ale Comisiei și a Regulamentului (CE) nr. 608/2004 al Comisiei (JO 2011, L 304, p. 18).

²⁶ Punctul 13 din decizia de trimitere. Referirile se fac la articolul 22 din Acordul ADPIC, la articolul 10 bis din Convenția de la Paris și la articolul 3 bis din Aranjamentul de la Madrid. A se vedea transcrierea acestora la punctele 6, 7 și 8 din prezentele concluzii.

²⁷ Punctul 29 din observațiile sale scrise. Duca di Salaparuta SpA a invocat această dispoziție în fața instanțelor anterioare și în prezentul recurs. Observațiile scrise ale guvernului portughez o iau în considerare (punctele 28 și 30). Și guvernul italian o analizează și exclude că, prin definiție, ar putea exista înșelăciune în sensul acestui articol (punctul 46 din observațiile sale scrise).

²⁸ Analiza dispozițiilor invocate din Convenția de la Paris, Aranjamentul de la Madrid și Acordul ADPIC ilustrează similitudinea, în esență și *mutatis mutandis*, cu interdicția înșelătoriei sau a inducerii în eroare consacrată la articolul 48 din Regulamentul nr. 1493/1999.

²⁹ În observațiile sale scrise, punctul 8, Duca di Salaparuta SpA precizează că marca „Salaparuta” „nu are nimic de a face cu comuna Salaparuta, provincia Trapani, dat fiind că strugurii utilizați nu au provenit niciodată din acest teritoriu, iar întreprinderea își are sediul în altă parte a Siciliei”.

76. Prin urmare, persoana căreia îi este adresată poate avea îndoieli cu privire la *adevărata* origine a unui vin identificat, prin intermediul mărcii sale, cu unitatea geografică Salaparuta. Persoana în cauză ar putea crede în mod rezonabil că proveniența unui astfel de vin este comuna Salaparuta, în condițiile în care, în realitate, „nu are nimic de a face” cu aceasta. În schimb, nu va exista nicio îndoială cu privire la faptul că vinurile protejate prin DOP „Salaparuta” au fost obținute din struguri cultivați în această comună³⁰.

77. În plus, trebuie să se țină seama de faptul că articolul 50 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1493/1999, făcând trimitere expresă la articolele 23 și 24 din Acordul ADPIC, prevede că trebuie să se împiedice „[...] utilizarea în Comunitate a unor indicații geografice care identifică produsele la care se referă articolul 1 alineatul (2) litera (b) în cazul *produselor care nu sunt originare din locul desemnat de indicația geografică respectivă* [...]” (sublinierea noastră).

78. În sfârșit, pentru cazul în care ar putea fi util instanței de trimitere (care este competentă să decidă finalmente în această privință), vom adăuga că ni se pare dificil să acceptăm ca în anul 2016 să fie pusă în discuție validitatea unei decizii a autorităților italiene – și transformarea subsecventă în DOP a Uniunii – care este definitivă de zece ani, fără ca Duca di Salaparuta SpA să fi reacționat împotriva acesteia la momentul respectiv.

79. Astfel cum am menționat, la această împrejurare au făcut referire guvernul italian în „excepția [sa] preliminară”³¹, precum și guvernul portughez³² și Tribunale di Milano (Tribunalul din Milano), acesta din urmă subliniind faptul că „decretul ministerial care a recunoscut DOC Salaparuta nu a fost niciodată atacat de reclamanta [Duca di Salaparuta SpA] la TAR [Curtea Administrativă Regională]”, deși aceasta își exprimase opoziția față de o astfel de recunoaștere în cadrul procedurii administrative care a condus la acordarea acesteia³³.

80. Or, recunoașterea națională a DOC „Salaparuta” (din care decurge includerea „Salaparuta” de către Comisie în lista publicată a v.c.p.r.d. și transformarea acesteia în DOP) a avut loc prin Decretul din 8 februarie 2006. Acest decret, subliniem din nou, nu a fost atacat în niciun moment și a rămas, prin urmare, definitiv. Așa cum recunoaște Duca di Salaparuta SpA, la elaborarea sa se ridicase deja problema compatibilității noii denumiri cu marca preexistentă³⁴, fără ca acest lucru să se traducă în atacarea deciziei adoptate.

81. Duca di Salaparuta SpA încearcă să disocieze recunoașterea ca DOC la nivel național și ca DOP la nivelul Uniunii, susținând că în procedura în fața instanțelor italiene nu o contestă pe prima, ci pe a doua³⁵. Cu toate acestea, lectura deciziei de trimitere și a hotărârilor pronunțate în primă instanță și în apel scoate în evidență faptul că cererea era adresată împotriva amândurora.

³⁰ În același sens, în opinia guvernului italian, problema care s-ar putea ridica, în mod paradoxal, este cea a validității mărcii (chiar dacă aceasta este preexistentă) care conține o denumire geografică, așa cum este situația în speță. Cu toate acestea, guvernul italian precizează că această problemă nu a fost ridicată în litigiul principal, ceea ce ar confirma că poziția reclamantei (Duca di Salaparuta SpA) este nesustenabilă (punctul 46 din observațiile sale scrise). La rândul său, guvernul portughez avertizează asupra riscului ca o marcă să „monopolizeze” în mod nejustificat utilizarea denumirilor geografice (punctul 35 din observațiile sale scrise).

³¹ Punctul 40 din prezentele concluzii.

³² Punctele 43 și 44 din observațiile sale scrise.

³³ Pagina 25 din hotărârea nr. 1384/2021 a Tribunale di Milano (Tribunalul din Milano).

³⁴ În observațiile sale scrise (punctul 6), Duca di Salaparuta SpA precizează că această chestiune a fost dezbătută în cadrul procedurii naționale de recunoaștere a DOC „Salaparuta”. Adaugă că, în urma criticilor sale, în comitetul științific național au existat disensiuni cu privire la riscul de confuzie cu marca omonimă.

³⁵ Punctele 20 și 35 din observațiile sale scrise.

82. Apărând în fața Corte suprema di cassazione (Curtea de Casație) competența instanței naționale de drept comun în locul instanței Uniunii, Duca di Salaparuta SpA a precizat că a fost mai degrabă „o recunoaștere în mod substanțial automată” a denumirii înregistrate la nivel național decât o decizie (a Comisiei) de atribuire a DOP³⁶. Instanța menționată s-a pronunțat în termeni similari, constatând că DOC recunoscută la nivel național se considera protejată automat, odată ce statul membru a transmis Comisiei decizia națională de aprobare privind denumirea preexistentă³⁷.

83. A admite, la zece ani de la rămânerea sa definitivă, contestarea recunoașterii pe care Decretul din 8 februarie 2006 o conferă DOC „Salaparuta” și a transformării subsecvente, ulterioară și automată, în DOP, ar putea să nu fie în conformitate cu cerințele securității juridice, în detrimentul producătorilor de vin cu denumirea „Salaparuta” care au beneficiat de recunoașterea DOC națională și de extinderea acesteia ca DOP a Uniunii.

84. La considerentele anterioare trebuie adăugat faptul că nimeni nu invocă anularea *a posteriori* a denumirii „Salaparuta”. Articolul 118s alineatul (4) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1234/2007 abilitază Comisia să anuleze, până la 31 decembrie 2014, din inițiativă proprie, protecția denumirilor de vinuri protejate menționate la alineatul (1), dacă acestea nu întrunesc condițiile prevăzute la articolul 118b. Nu există nicio informație că o astfel de anulare ar fi avut loc și nici că Duca di Salaparuta SpA ar fi solicitat Comisiei acest lucru.

85. Prin urmare, considerăm că conflictul la care face referire a doua întrebare preliminară trebuie soluționat în conformitate cu dispozițiile literei F punctul 2 din anexa VII la Regulamentul nr. 1493/1999.

V. Concluzie

86. În temeiul considerațiilor prezentate, propunem să se răspundă Corte suprema di cassazione (Curtea de Casație, Italia) după cum urmează:

„Articolele 48, 52 și 54, precum și litera F punctul 2 al doilea și al treilea paragraf din anexa VII la Regulamentul (CE) nr. 1493/1999 al Consiliului din 17 mai 1999 privind organizarea comună a pieței vitivinicole

trebuie interpretate în sensul că:

- se aplică denumirilor de origine ale vinurilor pe care autoritățile unui stat membru le-au aprobat și le-au transmis Comisiei Europene spre publicare în lista de vinuri de calitate produse în regiuni determinate, în temeiul articolului 54 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1493/1999;
- denumirile de vinuri care sunt protejate în conformitate cu articolul 54 din Regulamentul nr. 1493/1999 își mențin automat această protecție în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului din 22 octombrie 2007 de instituire a unei organizări comune a piețelor agricole și privind dispoziții specifice referitoare la anumite produse agricole (Regulamentul unic OCP);

³⁶ Ordonanța nr. 21191 din 13 septembrie 2017 a Corte suprema di cassazione, Sezioni Unite Civili (Curtea de Casație, Plenul Secțiilor Civile), punctul 2.

³⁷ *Ibidem*, punctul 8.1.

- titularul unei mărci de vin cunoscute înregistrate, care conține cuvinte identice cu numele unei regiuni determinate sau al unei unități geografice mai restrânse decât o regiune determinată, poate să continue utilizarea acestei mărci numai dacă îndeplinește condițiile prevăzute la litera F punctul 2 al doilea paragraf din anexa VII la Regulamentul nr. 1493/1999. Titularul în cauză nu se poate opune folosirii numelor unităților geografice utilizate în denumirea vinurilor de calitate produse în regiuni determinate.”